

Ivan Cankar:

Moje življenje

Podatki o knjigi:

Pisatelj: Ivan Cankar

Kraj in datum izdaje: Ljubljana, 1965

Zbral in uredil: France Dobrovoljc

Založba: Mladinska knjiga

O pisatelju:

Ivan Cankar se je 10. maja 1876 kot osmi izmed dvanajstih otrok rodil Jožetu in Neži Cankar na Vrhniki. Ker je oče v njegovih mladih letih odšel v Bosno, je njegova mati sama skrbela za otroke. Ivan se je tako zelo navezal nanjo.

Po opravljeni maturi leta 1896 je odšel na Dunaj študirat, a se je kmalu vrnil nazaj domov kjer mu je čez slabo leto umrla mati. To je Ivana zelo potrlo in, kar je razvidno tudi v njegovih črticah, ta dogodek ga je težil še v poznih letih – vse do smrti.

V mladosti je študiral več različnih smeri, vendar se je kaj kmalu začel zelo zanimati za literaturo. Sprva je pisal v realističnem slogu, nato pa prešel v simbolizem in dekadenco. Kot prvo delo je izšla zbirka pesmi Erotika, kmalu pa ji je sledila zbirka črtic Vinjete. V poznejših letih je napisal še veliko znanih del (ki sprva niso prejela dobre kritike) kot na primer Na klancu, Hlapec Jernej in njegova pravica in še mnogo drugih, izhajala pa so tudi še po njegovi smrti leta 1918.

Uvrščamo ga med predstavnike Moderne in med ene najboljših dramatikov ter pisateljev.

Kraj in čas dogajanja:

Črtice se odvijajo na dveh krajih, Vrhniki, kjer je preživel svoje otroštvo, in Ljubljani, kamor se Cankar preseli po končanem študiju.

Čas dogajanja pa sega od druge polovice 19. stol. do prve polovice 20. stoletja.

Obnova knjige:

Moje življenje je zbirka črtic, v katerih Cankar opisuje svoja otroška in kasnejša leta. V svoji mladosti je živel v veliki revščini, zato je včasih s svojo sestro kdaj ukradel kaj za pod zob, vedno pa je bil dober fant z vestjo. V vseh črticah omeni tudi svojo mater o kateri govori lepo, spoštljivo in z zelo izrazito ljubeznijo.

Omenja dogodke, ki so se mu vtisnili v spomin bodisi zaradi krivde ali slabe vesti bodisi zaradi velikega vpliva na njegovo kasnejše življenje.

V črticah zelo dobro ponazori kako je potekalo življenje takrat in opiše razmere življenja revne kmečke družine. Vsaka črtica ima v sebi tudi skrit nauk.

Oznaka oseb:

V poudarku je seveda pisatelj, saj je knjiga napisana o njegovem življenju, ampak glavno 'vlogo' v knjigi bi lahko dali tudi njegovi materi, saj je veliko pisal o njej.

Ivan: Sebe prikazuje kot fanta, ki je moral prehitro odrasti zaradi razmer v družini. Oblikovalo ga je pomanjkanje in kmečko življenje ter najbrž tudi (čeprav to ni omenjeno v knjigi) življenje brez očeta. Vidim ga kot splošno dobro in ljubečo osebo, kar pojasnjuje tudi njegovo stalno obžalovanje prejšnjih napak in trdna vera.

Mati: Opisana je kot nedolžna oseba z velikim srcem, ki dan za dnem sprejema breme skrbi za svoje otroke in se podvaja tudi nevzdržnim pogojem, da bi le zagotovila čim boljše življenje za otroke. Prikazana je kot močno verna oseba, najbrž je od tod črpala tudi svojo moč in vzdržnost. Opisana je kot bledolična in drobna – to si lahko razlagamo kot še eno osebnostno lastnost ali pa le posledico podhranjenosti in težkega življenja.

Mnenje o knjigi:

Osebno me je knjiga zabavala kot tudi potrla, v njej najdem slabe kot tudi dobre strani. Všeč mi je bilo to, da sem se ob vsaki zgodbi globoko zamislila in se iz nje kaj naučila, nekoliko manj všeč pa mi je bila tema (smrt, bolečina in ljubezen, ki se konča z obojim). Ampak knjigo bi vsekakor priporočila tistemu, ki bi si za branje vzel čas in jo bral s srcem in glavo skupaj.

Črtica govori o Cankarjevi ljubezni do svoje matere. Govori, kako je Cankar hranil njeno sliko in jo pozneje izgubil, vendar je vedel, da slike v resnici ni potreboval, ker bo njeno podobo za vse čase nosil v svojem srcu.

Sveto obhajilo

Ta črtica se mi je zdela malo mračna, ker govori o hlebcu kruha, ki naj bi ga šla mati iskat za svoje otroke. Ni je bilo dolgo časa in to so ji otroci zamerili, saj so mislili, da jih je zapustila. Mati se je potem pozno ponoči vrnila s hlebcom kruha, ki ga je zelo težko izprosila od peka, saj je bila brez denarja doma pa so jo čakali lačni otroci.

Na peči

Črtica govori o tem, kako se otroci na peči pogovarjajo o prešcah (star izraz za hlebček), ki se podarijo otrokom in beračem na dan pred praznikom vseh svetih 1. novembra, o Božiču in Veliki noči. Nenadoma je v izbo vstopila mati in razblinila praznično vzdušje med otroki.

Desetica

S to črtico je Cankar opisal svojo revščino, zato se mi je zdela zelo otožna. Dogaja se med Cankarjevim obiskovanjem realke v Ljubljani. Dež na ulici in vonj v sobi ga je spominjala na vse težave in revščino v njegovem življenju.

Mater je zatajil

Cankar v tej črtici opisuje, kako je mati prinesla sinu Jožetu obleko in denar v šolo, vendar se jo je on sramoval, ker je bila zelo revno oblečena zato se je skrnil pred njo med gručo ostalih učencev. Ona vsa zaskrbljena pride domov, ko ugotovi, da je bil Jože skoraj ves čas doma in da je z njim vse v redu. Jožetu je bilo zelo žal, ker je zatajil lastno mater in zato v sebi nosi neizmerno bolečino.

Večerna molitev

Ta črtica se mi je zdela zelo mračna, ker v njej Cankarjeva mati umre. Mati je bila na smrt bolna, zato je Cankar eno celo noč premolil ob njej. Čez tri tedne mati vseeno umre in pisatelj je začel sumiti v obstoj vere in boga.

Tuja učenost

Črtica govori o tem, kako v šoli ne dopuščajo, da ima vsak svoje mnenje. Cankar je nekega večera prišel domov z velikim kupom nemških knjig. Ponoči, ko je Cankar spal, je mati prebirala knjige, a nič ni razumela. Cankar se je zbudil ter ji pričel brati. Ko je končal mu je mati rekla, da ga je ta tuja učenost pokvarila.

Skodelica kave

V njej govori o krivicah, ki jih je kdaj koli storil drugim ljudem in so ga bolele, zato jih je obžaloval vse življenje.

Ena od teh krivic, ki jo je neizmerno obžaloval, je tudi krivica, ki jo je storil svoji materi, ko si je zaželel skodelice kave, čeprav je vedel, da še kruha ni bilo dovolj pri hiši, ko pa mu je mati prinesla kavo, jo je zlobno zavrnil.

V tujini

Črtica govori o tem, kako se je Cankar sprehajal po Ljubljani nekega sivega dneva in razmišljal o sebi in o dogodkih, ki jih je doživel. Vse kar je videl, mu je predstavljalo revščino. Močno si je želel hrane in denarja.

Naš laz

Ta črtica mi je bila od vseh črtic najbolj všeč. Govori o lazju (s travo porasel nekdanji izkrčen svet v gozdu ali ob njem, navadno z njivo), v katerem je Cankarjeva družina gojila krompir, grah in druge zelenjave. Do laza so čutili posebno ljubezen in so ga skrbno negovali.

Njen grob

Ta črtica se mi je zdela precej temačna, ker govori o smrti Cankarjeve matere. Pripoveduje tudi kako mu je njen grob zelo veliko pomenil, ter se je ob najhujših trenutkih hodil tolažiti k njemu.